

τὸν ὁποῖον εἶχα ἀπολέσει. Ἀκούτε τὴν λύσιν τοῦ δράματος. Θὰ ὑπάγω μαζί σου εἰς τὸ κτῆμά μου, καὶ δὲν θέλομεν πλέον χωρισθῆ... ἢ ὀρθότερον... θέλομεν βεβαίως χωρισθῆ, ἀλλ' ὅσον ἐνδέχεται βραδύτερον... Ὁ Μαρβέλιος ἐπτόγγισεν ἐν δάκρυ τοῦ. Ἀλλ' ἂν μὴ συλλογιζώμεθα περὶ τούτου. Ἀς χαῶμεν κατὰ τὸ παρὸν τὴν εὐτυχίαν μας... Καὶ ἐγὼ μὲν θέλω ἐξηγήσει εἰς τὴν Κ. Βαλτέρου ὅλην τὴν ἀγάπην τὴν ὁποίαν ἤσθαι πρὸς αὐτήν... Σὺ δέ, Κορράδος, δὲν ἔχεις τίποτε νὰ εἰπῇς εἰς τὴν Ἰωσφίνα, τὸν ἄγγελόν σου;

Μετ' ὀλίγον ἐτελέσθη ὁ γάμος. Ὁ Κορράδος, ἡ Ἰωσφίνα, ὁ Κ. Μαρβέλιος, ἡ Κ. Βαλτέρου ἐπανηλθον ἅπαντες εἰς τὸ κτῆμά των, τοῦ ὁποίου ὅλοι οἱ κάτοικοι ὑπεδύχθησαν αὐτοῦ μετὰ κρυγῶν ἀγαλλίασεως.

— Τὸ διήγημά σας εἶναι βεβαίως κατασκευατικόν, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης σπογγίζων ἐν δάκρυ τὸ ὁποῖον εἶχε κατατέθει ἀπὸ τῶν βλεφάρων του· ἀλλὰ μετὰ τὸ φανταστικόν μέρος ἔρχεται τὸ πραγματικόν. Ἐπὶ ῥῆξαν ἄραγε εὐτυχεῖς;

— Εὐτυχεῖς ὡς οἱ ἄγγελοι τοῦ παραδείτου! ἀνέκραξεν ἡ Μαρία.

— Αἱ! Αἱ! εἶπεν ὁ συνταγματάρχης, τώρα ἐβεβαιώθην περὶ τοῦ ὅτι ὑπέωπευον ὁ Κορράδος εἰσεθεύμενος, φίλτατε Γεώργιε, καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Ἰωσφίνας μᾶς εἰκονίσαι τὴν Κ. Μαρίαν. Εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ τύχη σας μᾶς φέρει εἰς ἄλλα συμπεράσματα παρὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ξυλῆς κνήμης. Τί θὰ κάμετε τώρα, φίλτατε Ἀνδρέα μου, τί ἀποφασίζετε; Ναὶ ἢ Ὁχι;

— Ναί, συνταγματάρχα, θέλω νυμφευθῆ τὴν Λουίζαν Βλούμ!

— Τὴν Λουίζαν Βλούμ! ἐπανέλαθεν ὁ συνταγματάρχης με ἀπαρίαν· νέαν ξανθὴν, εἰκαστοέτιδα, τῆς ὁποίας ἡ μήτηρ εἶναι χήρα γενναίου ἀξιωματικοῦ φονευθέντος εἰς τοῦς κατὰ τῆς Γαλλίας πολέμους;

— Πῶς τὰ ἡξεύρετε ὅλα ταῦτα;

— Τὰ ἡξεύρω, διότι ἡ Λουίζα Βλούμ εἶναι ἀνεψία μου, κόρη τῆς ἀδελφῆς μου, τὴν ὁποίαν ἤρξαμην νὰ ἰδῶ ματὰ μακρὰν εἰς Ἀμερικὴν περιήγησιν. Ἐπειδὴ δὲ ἀγαπῶ τὸν περίπατον, ἐπροτίμησα νὰ εἰέλθω πεζὸς τὰς εἰς λεύγας αἵτινες με διεχωρίζον. Ἐπὶ ἀπὸ τὸ Μόναχον ὁ περίπατος οὗτος ἀπέβη κατ' ἀρχὰς ὀπωπεῦν αὐχῆς, ἀλλ' ἡ ἐκδασὶς τοῦ με φαίνεται ἤδη εὐτυχιστάτη, διότι ἡ ἐνταῦθα διατριβὴ μου διήλθε μὲ πολλὰ ἀγαθὰ αἰσθήματα καὶ μὲ πολλὰς γλυκαίας πεποιθήσεις τὴν καρδίαν μου, τὴν ὁποίαν εἶχαν συντρίψει αἱ πικρότεραι πλάναι, διότι ἰδοὺ ἐγὼ συμβιβασθεὶς με τὸν γάμον, ὅχι βέβαια ἐμοῦ αὐτοῦ, διότι εἶμαι γέρον, ἀλλὰ με τὸν γάμον τῆς ἀνεψίας μου. Διὰ κόπων πολλῶν, ἀπέκτησά τινι περιουσίαν ἂν θέλετε, ὁ γέρον στρατιώτης θέλει τὴν μοιράσῃ μαζί σας, κύριε Ἀνδρέα καὶ με τὴν ἀνεψίαν του, εἰς ἀνταλλαγὴν δι' ἃς ζῆτε εἰμὴ μίαν θείαν παρὰ τῇ ἐπίσας, θείαν ὁμοίαν ἐκείνης τὴν ὁποίαν εἶρεν ἐνταῦθα.

— Θέλετε ἔχει ἐκτὸς τούτου καὶ πᾶσαν υἱικήν στοργήν, ἀνέκραξεν ὁ Ἀνδρέας.

Ἠσπάρθσαν δὲ ἀλλήλους, καὶ τὴν ἐπισύσαν τὸ πρῶν, ἡ μήτηρ τῆς Λουίζης, ὀλίγον ἐλειψὲ νὰ τρελαθῇ ἀπὸ τὴν χαρὰν τῆς βλέπουσα τὸν ἀδελφὸν ἐκείνον τὸν ὁποῖον ἐνόμιζεν ἀποθανόντα εἰς Ἀμερικὴν· ἡ δὲ Λουίζα δὲν συνεκινήθη ὀλιγώτερον, ὅταν ὁ θεὸς τῆς, παρουσιάσας εἰς αὐτὴν τὸν Ἀνδρέαν, τὴν εἶπεν·

— Ἰδοὺ σύζυγός σου! τὸν θέλεις, Ναὶ ἢ Ὁχι;

Ἡ Λουίζα ἐρυθριῶσα καὶ τεταραγμένη, δὲν ἀπήντησεν οὔτε ναὶ οὔτε ὄχι, ἀλλ' ἔδωκε τὴν χεῖρα εἰς τὸν θεὸν τῆς καὶ ἔτεινε τὴν ἐτέραν εἰς τὸν Ἀνδρέαν.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ,

ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ

ΠΟΛΕΩΣ. — Η ΝΕΩΤΕΡΑ ΠΟΛΙΣ.

(Συνέχεια. Ἰδε Φυλ. 33.)

Τὸ ἐμπόριον τοῦτο μεταξὺ τῶν ξένων δυνάμεων καὶ τοῦ σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου εἶναι μέγα συμβεβηκὸς εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ μεσαιῶνος· αἱ σταυροφορίαι εἶχον προεγγίσῃ τὴν Ἀνατολήν καὶ τὴν Δύσιν διὰ τοῦ πολέμου, τὸ δὲ ἐμπόριον τὰς προσήγγισε διὰ τῆς εἰρήνης, καὶ τοῦτο ἐγένετο δεύτερον βῆμα πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν δι' ἐναντίας ὁδοῦ. Ἐγενήθη δὲ μετ' ὀλίγον σύγκρουσις μεταξὺ τῶν δύο τάσεων τούτων. Τὸ παλαιὸν πνεῦμα τοῦ πολέμου καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ εὗρέθη εἰς πάλιν πρὸς τὰς νέας ἀνάγκας τῆς ἀνταλλαγῆς καὶ τῆς εὐζωίας· λαὸς καὶ κυβερνήσεις ἐπειράσθησαν πολλάκις ὑπὸ ὠφελημάτων ἃπερ ἀπελάμβανον διὰ ζημίας τῆς χριστιανοσύνης. ποτὲ μὲν ἐμποροὶ Γενουήναιοι ἐγένοντο προμηθευταὶ δούλων τοῦ σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου, ποτὲ δὲ οἱ βασιλεῖς ὑπέσχεοντο νὰ μὴ βοηθήσωσι τὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ πάπα, τῶν Φράγκων ἡγεμόνων καὶ τῶν ναϊστών κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς ἐπικρατείας· ἔφερον πρὸς τὸν σουλτάνον ὅπλα καὶ πολεμοφόδια ἃπερ ἐδύναντο νὰ χρησιμεύσωσι κατὰ τῶν χριστιανῶν. οἱ πάπαι ἄγρυπνοι ὑπερασπισταὶ τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος ὃπερ κατεβάλλετο ὑπὸ τὸ ἐμπορικὸν πνεῦμα, ἀπηγόρευσαν τὸ αἶτιον τοῦ κακοῦ ἐμπορίου. ὁ Σουλτάνος ἀπεκρίετο εἰς τὰ ἀναθέματα τοῦ πάπα, χορηγῶν βραβεῖα εἰς τὴν ἐξαγωγὴν τῶν ἀπηγορευμένων ἐντικειμένων ἢ Ἐνετικῇ πολιτείᾳ προέκρινε νὰ λαμβάνῃ τὰ βραβεῖα παρὰ νὰ ὑποτάσσεται εἰς τὰς ἀπαγορεύσεις καὶ εὗρισκεν ἠθικὰς θεολόγους διὰ νὰ τὴν δικαιοσύνην. ἐνίστε οἱ χριστιανοὶ ἡγεμόνες ἐμπόδιζον τοὺς ὑπηκόους των νὰ ἐμπορεύωνται μετὰ τῆς Ἀλεξανδρείας· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον τὸ ἐμπόριον ἀνελαμβάνετο ὑπὸ τῶν ἰδίων ἐκείνων ἡγεμόνων ἐπὶ προσήματι ἐξαγορᾶς δούλων ἢ ἐπὶ προφάσει ὑποθέσεων ἀναγομένων εἰς τὴν ἐξύψωσιν τῆς πίστεως· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἴδιοι πάπαι ἐχορήγουν ἀδείας τοῦ ἐμπορεύεσθαι μετὰ τῶν ἀπίστων ὁ Ἰάκωβος Καρδίας κατηγόρη-

θείς ὅτι ἀπέκτητε πλοῦτον διὰ τοῦ τοιούτου ἐμπορίου, ἀπελογήθη προτείναν τὴν ἄδειαν Εὐγενείου τοῦ Δ'· καὶ Μαρτίνου τοῦ Ε'. ἂν δὲ καὶ συνέβαινον ἀξιοκατάκριτοι καταγρήτεις, τὸ ἐμπόριον τοῦτο ἦν ἐπωφελές, διότι ἐξήλειπε τὰς ἐκ τῆς φυλῆς καὶ τῆς θρησκείας ἐχθροπαθείας· οἱ Εὐρωπαῖοι ἔδλεπον ὅτι δὲν ἦσαν τὰ πάντα κακὰ παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς, οἱ δὲ Ὀθωμανοὶ ἐτυνῆθιζον νὰ φερῶσιν ὑπόληψιν τινὰ πρὸς πρὸς τοὺς χριστιανούς· καὶ ἐν τινι συνθήκῃ οἱ Κατаланοὶ ὀνομάζονται *στόλοι ἐδραῖοι τῶν βαπτισμένων*· ὥστε τοιοῦτοτρόπως ἐβάδιζον πρὸς τὴν κατεδάφισιν τοῦ φραγμοῦ τοῦ περικλείοντος καὶ διαχωρίζοντος τοὺς ἀνθρώπους εἰς ἐχθρικά τμήματα, καὶ οὐπερ μέγας φαίνεται καθημερινῶς καταπίπτον· πασίγνωστον εἶνε ὅτι μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ διὰ τοῦ Ὀκεανοῦ δρόμου τῶν Ἰνδιῶν τὸ ἐμπόριον ἐγκατέλειπε τὸν διὰ τῆς Μεσογείου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης· καὶ τοῦτο ἐπέφερε τὸν θάνατον τῆς Ἀλεξανδρείας· ἡ πόλις αὕτη, ὡς καὶ ἡ λοιπὴ Αἴγυπτος, κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν, καταπιεζομένη ὑπὸ τῶν μαμελούκων, κατήντησεν ἐκ τῶν ἐξαχασίων χιλιάδων κατοίκων νὰ ἔχῃ μόνον ἑξ·χιχιάδας, ὅπταν οἱ Γάλλοι παρουσιασθέντες ὑπὸ τὰ τείχη της, τὴν ἐκυρίευσαν μετὰ τινων ὥρων πολιορκίαν· ὁ Λεϊθνίτιος εἶχεν ἤδη διευθύνῃ πρὸς Λουδοβίκον τὸν ΙΔ' ὑπόμνημα περὶ τῆς κατατρίψεως καὶ τοῦ ἀποικισμοῦ τῆς Αἰγύπτου, καὶ παρώτρυνε τὴν Γαλλίαν εἰς τὴν κατάκτησιν ταύτην. ἡ συμβουλή αὕτη ἦτις ἀπώλετο διὰ Λουδοβίκου τὸν ΙΔ' δὲν ἐμελλε νὰ ἀπολεσθῇ διὰ παντός. ὁ Βοναπάρτης ἐξετέλεσε τὸ σχέδιον τοῦ Λεϊθνιτίου.

Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι νῆαι τινὲς ἐνθυμήσεις δὲν ἐξαλείφουσι τὰς παλαιάς, καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἀρνηθῶ ὅτι ἂν καὶ εἰς ἄκρον ἐνητχολημένος εἰς τὴν στήλην τῆς Ἀλεξανδρείας ὡς ἐμφαίνουσιν τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας, ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Σεραπείου καὶ ὡς ἀποδεικνύουσιν ἣν ἀλήθειαν τοῦ συστήματός μου περὶ τῆς Ἑλληνικῆς τῆς ἀρχῆς, ἀνεκάλουν εἰς τὴν μνήμην μου ὅτι ὁ Κλέβερ πλησίον τῆς στήλης ταύτης τρωθεὶς τὴν κεφαλὴν, ἐν ᾗ ἀνέβαινεν εἰς τὴν ἐφοδον, ἡ σθάνθη τότε κατὰ πρῶτον τὸ Ὀθωμανικὸν ξίφος ὃ ἐπέπρωτο νὰ πέσῃ· ὅτι εἰς τοὺς πόδας τῆς στήλης ταύτης εἶχον ἐνταφιασθῇ οἱ Γάλλοι ὅσοι ἀπέθανον ἐπιβαίνοντες τὰ τείχη τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ ὅτι διαταγὴ τοῦ στρατηγοῦ Βοναπάρτε εἶχε διορίσῃ ὅτι ἐπὶ τῆς βάσεως τῆς στήλης νὰ χαραχθῶσι τὰ ὀνόματα τῶν Γάλλων ἐκείνων ἅπερ ὁμως ἐγὼ δὲν εὗρον καὶ ἅπερ θὰ προστίμων τῶν Ἀγγλῶν *Gentlemen* ὧν ἡ σκοτεινὴ ματαιοφροσύνη κατέστη μᾶλλον γελοία διὰ τῆς ἀντιθέσεως.

Προτιμῶ τὴν γνώμην ταύτην τοῦ Βοναπάρτε τῆς ιδέας τοῦ ἐκείνης ἦν συνέλαβεν εἰς τοῦτον τὸν ἴδιον τόπον τοῦ νὰ πείσῃ τοὺς Ὀθωμανοὺς ὅτι εἴμεθα μεγάλοι φίλοι τοῦ Ἀλλάχ, καὶ ὅτι ἐπειδὴ ἐπολεμήσαμεν τὸν κάπαν, ἦν ἐπόμενον νὰ μᾶς ἀνοίξῃ τὰς ἀγκάλας τοῦ ὁ μουφτῆς· ἡ κωμωδία αὕτη εἰς ἣν ἡ φιλοσοφικὴ ἀδιαφορία τοῦ καιροῦ ἐδίδε κάποιαν εἰλικρίνειαν ἦν ἀδύνατον νὰ εὐδοκιμήσῃ παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς· ποτὲ, τοῦλάχιστον διὰ πολὺν καιρὸν Ὀθωμα-

νὸς δὲν θὰ πιστεύῃ ὅτι Φράγκος δύναται νὰ γίνῃ ἐλευθερωτὴς του καὶ σύμμαχος του· τὸ βλέπομεν εἰς τὴν Ἀλγερίαν, ὅπταν οἱ ἡμέτεροι πιστοὶ φέροντες ἐπὶ τοῦ στήθους τὸν λεγεῶνα τῆς τιμῆς, λειποτακτοῦσι, διὰ νὰ ἐπιτρέψωσιν εἰς τὸν Ἀβδουλκαδέρην, τὸ αὐτὸ ἦν καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον· αἱ διαβεβαιώσεις τῶν μὲν περὶ τῆς πρὸς τὸν Σουλτάνον εἰλικρινοῦς φιλίας, καὶ περὶ τῆς πρὸς τὸν Μωαμεθ εὐλαβείας ὀλίγον ἐπιστεύθησαν· εἰς ἐκ τῶν μελῶν τοῦ διδανίου τοῦ Καίρου ὅστις ἔγραψεν ἀραβιστὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ἐκστρατείας τῆς Αἰγύπτου παρειστήγαγε καὶ τὴν ἐξῆς ἀξιωμαλέτητον φράσιν. «Τὸ γελοιοδέστερον δὲ πάντων ἦν ὅταν ὁ Βοναπάρτης εἶπεν. Εἴμε φίλος τῶν Ὀθωμανῶν καὶ θέλω τὸ καλὸν τῆς Αἰγύπτου» (1).

Καὶ ὁμως ἦν ἀληθὲς ὅτι ἡρχόμεθα διὰ τὸ καλὸν τῆς Αἰγύπτου· ἐφέραμεν εἰς αὐτὴν τὸν νέον ἐξευγενισμόν καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ ἦν πεπρωμένον νὰ βαδίσῃ αὕτη πρὸ τῶν ἄλλων ἀνατολικῶν ἐθνῶν, ὡς ἐβάδισε ποτὲ μεταξὺ τῶν πρώτων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ. ἡ Ἀλεξανδρεία πρὸ πάντων ἀρείλει εἰς τοὺς Γάλλους τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναγεννήσεως της· οἱ Γάλλοι ἐπεσκεύασαν τὰ ὀχυρώματά της, ἐκαθάρισαν τοὺς λιμένας της, εἰσῆγαγον εἰς τὸν διοργανισμόν της μέτρα τινὰ ὑγιεινότητος, συνέλαβον τὴν ιδέαν τοῦ νὰ ἀνοίξωσιν ἐκ νέου τὸν συνδέοντα τὴν Ἀλεξανδρείαν μετὰ τοῦ Νείλου αὐλακα ὅστις εἶνε δι' αὐτὴν ἐγγύτης ὑπάρξεως· ἐν γένει δὲ οἱ Γάλλοι προετοίμασαν τὸ ἔργον τοῦ Μεχμέτ-Ἀλῆ καὶ παρ' αὐτῶν μόνων ἐνεπνεύσθησαν εἰς ἐκείνον ἅπασαι αἱ περὶ μεταρρυθμίσεως ιδέαι του· δι' ἡμῶν ὁ δυτικὸς ἐξευγενισμὸς ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τῆς γηραιᾶς γῆς τῆς Αἰγύπτου ἐξ ἧς οὐδέποτε πλέον θὰ ἐξέλθῃ.

Ὁ Μεχμέτ-Ἀλῆς, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, ἐγένετο ὁ δεῦτερος θεμελιωτὴς τῆς Ἀλεξανδρείας, ἀποπερατώσας τὸν αὐλακα αὐτὸν σκοπὸν ἡμεῖς συναλάβομεν. οἱ λιμένες ἐπληρώθησαν ὡς ἄλλοτε πλοίων ἀριθμουμένων μέχρι χιλίων, ὥστε δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι εἰς τὰ Λιβόρνον, εἰς τὴν Μασσαλίαν, εἰς τὸ Πλυμούθ δὲν περιέχονται περισσότερα (2)· ὁ στόλος τοῦ Μεχμέτ-Ἀλῆ ἦν συγκείμενος κατὰ τὸ 1838 ἐξ ἐννέα πλοίων καὶ ἐννέα φρεγατῶν· ὥστε κατέχει τὴν ἐβδόμην τάξιν μεταξὺ τῶν θαλασσιῶν δυνάμεων· ἡ Τουρκία, ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Ἰσπανία ἔρχονται ὕστερον· διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν δημιουργίαν ταύτην ἦτις κατέταξεν ἀπλοῦν σατράπην μεταξὺ τῶν δυνάμεων, ὁ Μεχμέτ-Ἀλῆς ἐδοθηθῇ ὑπὸ Γάλλων ὧν τὰ εἰς ἄκρον ἀξιώσιμα ὀνόματα πρέπει νὰ καταχωρηθῶσιν ἐνταῦθα· οἱ ΚΚ. Δὲ Σεριζῶ καὶ Βεσὼν ἐδημιούργησαν ἐκείνον τὸν στόλον καὶ ἐκείνον τὸν ναύσταθμον, δημιουργία, ὡς λέγει ὁ στρατάρχης Μαρμόντος, καταπληκτικὴ καὶ σχεδὸν ἀκατανόητος· αἱ δυσκολίαι παντός εἶδους ἦσαν ἀπέραντοι, καὶ ἐχρειάσθη σπανία ἐπιμονὴ καὶ ἐπιτηδειότης διὰ νὰ τὰς νι-

[1] Ἐφημ. τοῦ Ἀμπουργκράχμάνη Γαβυρτζή. — Νέα ἐφημερίς Ἀσιατ. 15', 185,

(2) Πάρθε. περιηγ. 1. 2.

κῆρη· ἄλλος πάλιν Γάλλος ὁ Κ. Μουγέλ ἐτελείωσε πρό-
βλεψαν θεξαμένην ἥς ἡ κατασκευὴ ὑπέκειτο ὡσαύτως
εἰς μεγάλα ἐμπόδια· ὅσας εἰς τοῦτον τὸν τόπον πρό-
κειται λόγος περὶ δυσχερῶν ἐργασιῶν περὶ ἐπωφελῶν
τελειοποιήσεων ἀκούεται νὰ ἀντηχῇ τὸ ὄνομα τῆς
Γαλλίας.

Δὲν ἠθέλησα νὰ ἀναχωρήσω ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας,
χωρὶς νὰ περιέλθω τὸν περίβολόν τῆς· ἀφήσας κατ'
ἀριστερὰν τὸν μέγαν κίονα, ἐξῆλθον διὰ τινος πύλης
πρὸς τὸ δυτικόν τῆς πόλεως, καὶ ὁ δρόμος μου μετ' ἐ-
μὲν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ αὐλακὸς δι' οὗ ἐμελλον νὰ
καταβῶ εἰς τὸν Νεῖλον· ἐκεῖ εὗρον κατὰ πρόωτον ὄχλον
κατεπευγόμενον, λέμβους ταταγμένας ἢ μίαν παρὰ τὴν
ἄλλην, καὶ πᾶσαν τὴν κίνησιν λιμένους πλήρους ζωῆς
καὶ θορύβου· ἐξακολουθῶν δὲ τὴν πορείαν μου, ἐξῆλ-
θον τοῦ τόπου τῆς ταραχῆς, καὶ ἀντ' αὐτῆς ἀπήντησα
σιωπὴν βαθείαν καὶ ἐβλεπον μόνον τὸ ὕδωρ τοῦ αὐλα-
κὸς ἀποτόμους τινὰς καὶ μεμονωμένας πέτρας, γαῖας
γυμνάς καὶ πλατεῖαι· καὶ καμήλους βαδιζούσας ἐπὶ
στεινοῦ χώματος· ἡ θέρμῃ αὕτη ἦν ἀκρῶς ἐπαχθῆς δι'
ἐμὲ, διότι ἐφάνταζόμην τὰ περίξ τῆς Ἀλεξανδρείας
τοιαῦτα οἷα· τὰ ζωγραφίζουσιν οἱ ἀρχαῖοι κεκοσμημέ-
να ὑπὸ κήπων καὶ ἀγροικιῶν, ἐδωδιάζοντα ἐκ τῶν
ρόθων ἐξ ὧν κατεσκευάζοντο τὰ ἀρώματα τῆς Ἀλε-
ξανδρείας καὶ περιπεφυτευμένα ὑπὸ ἀμπέλων ἐξ ὧν
ἐγιννᾶτο ὁ ὕμνηθεις ὑπὸ τοῦ Ὁρατίου οἶνος τῆς Μα-
ρεώτιδος· ἀλλὰ ὁ Μωαμεθισμὸς ἐξεβρίβωτε τὰς ἀμ-
πέλους, καὶ τὰ ῥόθα δὲν καλλιεργοῦνται πλέον· εἰμὲ
μόνον εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Φαῦδου, πολλάκις ἐπαρ-
ρησιαζέτο εἰς τοὺς ὀρθαλμούς μου ἑκτασις μόνον ἄμμου
λευκῆς, ἢ οἱ κυματισμοὶ ὑποξάνθου ἐδάφους· κατὰ τινὰς
στιγμὰς ὑποκλέπτων τὴν θέρμιν μικροτάτου μέρους τῆς
πόλεως, ἐβλεπον ὡς κερωνίδα εἰς Περὶήγησιν τῆς ἀγα-
ταλῆς, θόλον τινα κεχρωματισμένον ἢ στέγην ἀναγε-
χωσμένην μεταξὺ πλήθους φινίκων διτρόπως κεκλι-
μένωι, ἢ καὶ τοῦ ἡλίου καθίστα πολὺ τιμὸν δι' ἐμὲ
τὸ ἰσχυρὸν φύλλονμα τῶν ἀκακιῶν, καὶ εὐφρόσυτον τὴν
πυκνὴν σκιάν τῶν συκομορεῶν. Τέλος μετὰ πολλῶν ὥ-
ρων· χάριεσαν περιοδίαν ἐπὶ τῶν μικρῶν ἐκείνων καὶ
λωτρῶν ὄνων, τῶν συνήθων πρὸς ἱππασίαν ζωὴν τοῦ
τόπου, εἰσῆλθον καὶ πάλιν εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν δι'
τῆς πύλης τῆς Ῥοτέτης, ἀπέναντι τῆς πύλης δι' ἣς
ἐξῆλθον, ἂν ἡ Ἀλεξάνδρεα ἐκέρδιε ναύσταθμον καὶ
στόλον, ἐξημιώθη ὁμοῦς ὡς πρὸς τὰ ἐρείπια. Ὁ πε-
ριηγητὴς διερχόμενος τὸν Ἀραβικὸν περίβολον, δὲν
δύναται πλέον νὰ εἰπῇ ὡς ὁ Βολνιῦ· «Διατρέχει τις
μεγάλην ἑκτασιν ἐσωτερικὴν πλήρη ἀνασκαφῶν, φρεά-
των, κίωνων τινῶν ἀρχαίων, τάφων νιωτέρων, φινί-
κων καὶ Ἰνδοσυκῶν.» Καθ' ὅλον μου τὸν δρόμον δὲν
ἀπήντησα ἄλλας ἀρχαιοτάτας εἰμὲ κίονας τινὰς ἐκ
κοκκωτοῦ λίθου, τοὺς μὲν ὀρθοὺς, τοὺς δὲ κατακειμέ-
νους εἰς τὸ ἔδαφος, μηδὲν δὲ ἱερογλυφικὸν περιέχον-
τας, τέλος ὁ θεὸς, διὰ νὰ παρηγορήσῃ τὴν ἀμνηχανίαν
μου, μοὶ ἐπεμψε καλὸν τινα σαρκοφάγον Αἰγυπτια-
κὸν, τεθειμένον κατὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ κήπου πλουσί-
ου τινὸς ἐμπόρου ὀνομαζομένου Γεβάρρα· ἐβρίβην ἐπὶ
τῆς βορᾶς ταύτης, τῆς μόνης δοθείσης τροφῆς εἰς τὴν
ἀρχαιολογικὴν πεινάν μου καὶ ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ πύ-
ματος ἡ γονατίσας παρὰ τὰ πλευρὰ τοῦ σαρκοφάγου,

ἐπασχον νὰ ἀναγνώσω τὰ ὀνόματα καὶ τὸ ἐπάγγελμα
τοῦ ἀποθανόντος. Ὀνομαζέτο Πίτπαπι, ὄνομα ὅπερ δὲν
ἀπήντησα μέχρι τοῦδε ἐπ' οὐδενὸς ἐπιτυμβίου μνη-
μείου, καὶ συνέλεξα ἤδη μέγαν ἀριθμὸν κυρίων Αἰγυ-
πτιακῶν ὀνομάτων· τὸ ἐπάγγελμα τοῦ γράφεται κατὰ
διαφόρους τρόπους· λέγεται διωρισμένος· ἢ προσηλω-
μενος εἰς τὰς δύο ἑδρας ἢ εἰς τοὺς δύο θρόνους, ὑπη-
ρεσία ἦν οὐδὲ αὐτὴν εἰς οὐδὲν μέρος ἀπήντησα· ἡ νύξ
διέκοψε τὴν ἀντιγραφὴν μου, ἣν σκοπεύω νὰ ἐπα-
νολάβω εἰς τὴν ἐπιστροφὴν μου, σήμερον τὸ πρῶτ' ἡ
ἀτμόπλοισιν ἀναχωρεῖ διὰ τὸ Καῖρον· ἀρίνω ἄνευ λύ-
πης τὴν Ἀλεξανδρείαν δι' ἣς πρέπει ἀναγκάτως νὰ
διέλθω καὶ πάλιν. ὁ ἀναγνώστης θὰ εἴπῃ ἴσως ὅτι τὸν
ἐκράτησα πολὺ εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν, καὶ ὅτι ὠδοιπό-
ρησε πολὺ μετ' ἐμοῦ χωρὶς ν' ἀλλάξῃ τόπον. τοῦτο
προῆλθεν ἐκ τοῦ ὅτι ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἦς ἡ ἱστορία
εἶναι τόσο μεγάλη καὶ ἡ περιοχὴ τόσο μικρά ὥστε
ἔχον περισσώτερα ἀξιωματέτητα παρὰ ἀξιοθέατα πράγ-
ματα, περισσώτερα ζητήματα ἀξία ἐρεύνης παρὰ ἀντι-
κείμενα ἀξία περιγραφῆς, περισσώτεροι ἀναμνήσεις
παρὰ λείψανα· ἀλλὰ ἡ Ἀλεξανδρεία ἦν μέγα ὄνομα
καὶ μέγα πράγμα, καὶ ἦν ἀξία ὅπως οὖν βαθείας με-
λέτης· πρὸς τοῦτοις ὠρεῖ ἡθὴν ἐκ τῆς φυσικῶς παρ-
ρησιασθείσης ταύτης περιστάσεως διὰ νὰ ἀφαιρέσω ἀπὸ
τῆς Αὐγύπτου, πρὶν εἰσέλθω εἰς αὐτὴν πολλὰ ἅπερ δὲν
πρέπει νὰ ἐλπίζω νὰ εὗρω, μένουν δὲ εἰτέτι πολλὰ ἄλλα
ἱκανὰ νὰ εὐχαριστήσωσι τὴν μεγαλητέραν περιέργειαν.
μετὰ τοῦτο αἱ ἐξακολουθήσωμεν τὴν ὁδὸν μας· ἀπὸ
τῶν συζητήσεων αἱ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν ὁδοιπορίαν
ἢ μᾶλλον αἱ ἀρχίσωμεν πραγματικῶς τὴν ὁδοιπορίαν.
μέχρι τοῦδε εὐρισκόμην εἰσέτι εἰς τὴν Ἑλλάδα· μέλ-
λω νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν Αἴγυπτον· αὐριον θὰ ἴδω τὰς
πυραμίδας.

Ἀλεξάνδρεια, 15 Δεκεμβρίου.

Γ. Γ. Ἀμπέρτος.

ΓΑΛΙΛΑΙΟΣ ΓΑΛΙΛΑΙΟΥ.

Ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ ἐγεννήθη εἰς Πίσαν τῆς Ἰ-
ταλίας τῇ 15 Φεβρουαρίου 1564, ἐκ νομίμου γάμου
τοῦ Οὐλγκαστίου Γαλιλαίου, εὐπατρίδου Φλωρεντινοῦ,
λογίου δὲ ἀνδρός, καὶ Ιουλίης Ἀμμανάτιδος, (εὐγε-
νοῦς ἐπίσης γυναικὸς τῆς ἐν Τοσκάνῃ Πεκτίας· ἡ δὲ
γνώμη, ὅτι ἦτο νόθος, εἶναι ὅλως ἀνυπόστατος. Το-
σοῦτον δὲ σφοδρῶς ἐκ παιδῶν ἠγάσθη τῆς Μαθηματι-
κῆς, ὥστε δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι ἐγεννήθη φιλόσοφος
Σπουδαστὰς εἰς Ἑνετίαν, διωρίσθη κατ' ἀρχὰς καθηγητὴς
τῆς τῆς φιλοσοφίας· εἰς Πάδουαν, καὶ ἐξεπλήρωσεν,
ἐπὶ 18 ἔτη, τὰ ἔργα ταῦτα μετὰ πλείστης ἐπιτυχίας·
ἀλλ' ἐπειτα, Κοσμᾶς Β' ὁ μέγας δούξ Τοσκάνης,
παρέλαβε τὸν ἄνδρα παρ' ἐαυτῷ εἰς Φλωρεντίαν, καὶ
ἰδωνκεν εἰς αὐτὸν τὸ ἀξίωμα τοῦ πρώτου αὐτοῦ φιλο-
σόφου καὶ τοῦ πρώτου αὐτοῦ μαθηματικοῦ. Ὁ Γαλι-
λαῖος, εἰς ὧν εἰς Ἑνετίαν, ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ ἴδῃ ἐν
τῶν τηλεσκοπίων τὰ ὅποια ὁ Ἰάκωβος Μάτιος εἶχεν
ἐπινοήσῃ εἰς Ὀλλανδίαν· καὶ θαυμάσας τὴν ἀνακαλύ-